

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004

2009

Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova

2007/2107(INI)

29. 11. 2007

NÁVRH ZPRÁVY

o udržitelném zemědělství a bioplynu: potřeba přezkumu právních předpisů EU
(2007/2107(INI))

Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova

Zpravodaj: Csaba Sándor Tabajdi

Navrhovatel(*):

Werner Langen, Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku

(*) Postup s přidruženými výbory – článek 47 jednacího řádu

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ	10

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o udržitelném zemědělství a bioplynu: potřeba přezkumu právních předpisů EU (2007/2107(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 7. prosince 2005 nazvané „Akční plán pro biomasu“ (KOM(2005)0628),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 10. ledna 2007 nazvané „Pracovní plán pro obnovitelné zdroje energie. Obnovitelné zdroje energie v 21. století: cesta k udržitelnější budoucnosti.“ (KOM(2006)0848),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 26. listopadu 1997 nazvané „Energie pro budoucnost: obnovitelné zdroje energie – Bílá kniha o strategii a akčním plánu Společenství“ (KOM(1997)0599),
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2001/77/ES ze dne 27. září 2001 o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou¹,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 26. května 2004 nazvané „Podíl obnovitelných zdrojů energie v EU. Zpráva Komise v souladu s článkem 3 směrnice 2001/77/ES, vyhodnocení účinku legislativních nástrojů a ostatních politik Společenství na rozvoj příspěvku zdrojů obnovitelné energie v EU a návrhy konkrétních opatření.“ (KOM(2004)0366),
- s ohledem na program Komise „Inteligentní energie – Evropa“² a na její sdělení ze dne 8. února 2006 nazvané „Strategie Evropské unie pro biopaliva“ (KOM(2006)0034),
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/30/ES ze dne 8. května 2003 o podpoře užívání biopaliv nebo jiných obnovitelných pohonných hmot v dopravě³,
- s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 ze dne 29. září 2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce⁴, a na nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)⁵,
- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 280/2004/ES ze dne 11. února

¹ Úř. věst. L 283, 27.10.2001, s. 33.

² rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1230/2003/ES, kterým se přijímá víceletý program činnosti v oblasti energie: „Inteligentní energie – Evropa“ (2003–2006), Úř. věst. L 176, 15.7.2003, s. 29.

³ Úř. věst. L 123, 17.5.2003, s. 42.

⁴ Úř. věst. L 270, 21.10.2003, s. 1.

⁵ Úř. věst. L 277, 21.10.2005, s. 1.

2004 o mechanismu monitorování emisí skleníkových plynů ve Společenství a provádění Kjótského protokolu¹,

- s ohledem na směrnici Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny²,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 29. září 2005 o podílu obnovitelných zdrojů energie v EU a návrzích konkrétních opatření³,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 23. března 2006 o podpoře pěstování zemědělských rostlin pro jiné než potravinářské účely⁴,
  - s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova a stanoviska Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku a Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (A6-0000/2007),
- A. vzhledem k tomu, že bílá kniha o strategii a akčním plánu Společenství týkající se energie pro budoucnost – obnovitelných zdrojů energie (KOM(1997)0599) stanoví cíl zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie z 6 % v roce 1995 na 12 % v roce 2010,
- B. vzhledem k tomu, že Komise ve svém Akčním plánu pro biomasu uvedla, že k dosažení tohoto cíle je nezbytné, aby se podíl energie z biomasy více než zdvojnásobil,
- C. vzhledem k tomu, že zemědělství a lesnictví v EU významně přispívají ke zmírňování dopadů změny klimatu, neboť emise skleníkových plynů ze zemědělství v období mezi lety 1990 a 2004 poklesly o 10 % v zemích EU-15 a o 14 % v zemích EU-25, a vzhledem k tomu, že se očekává, že do roku 2010 bude množství emisí z evropského zemědělství o 16 % nižší než v roce 1990;
- D. vzhledem k tomu, že existuje velký potenciál pro významný nárůst výroby bioplynu, zejména s ohledem na potenciální příspěvek ze strany živočišné výroby (hnůj), kalů, odpadů a rostlin nevhodných pro výrobu potravin a krmiv coby preferovaných materiálů pro výrobu bioplynu,
- E. vzhledem k tomu, že se dosud s využitím hnoje, energetických rostlin, kalů a organického odpadu vyrobí jen 50 PJ bioplynu, přičemž jen z hnoje může být vyrobeno až 827 PJ,
- F. vzhledem k tomu, že je rozmístění výroby bioplynu a bioplynových stanic v Evropě nerovnoměrné, což dále dokládá, že potenciál bioplynu není využíván v plné míře,

¹ Úř. věst. L 49, 19.2.2004, s. 1.

² Úř. věst. L 283, 31.10.2003, s. 51.

³ Úř. věst. C 227E, 21.9.2006, s. 524.

⁴ Úř. věst. C 292E, 1.12.2006, s. 140.

- G. vzhledem k tomu, že bioplyn může být využíván mnoha užitečnými způsoby, včetně výroby energie, topení, chlazení, pohonu motorových vozidel atd.,
- H. vzhledem k tomu, že využívání bioplynu k výrobě elektrické energie představuje jeden z největších přínosů z hlediska skleníkových plynů a jeho využívání k topení je považováno za jednu z nejlevnějších variant,
- I. vzhledem k tomu, že rozvoj bioplynových stanic využívajících energetických rostlin se výrazně zpomalil, a to z důvodu rychlého růstu cen obilí, dodávek potravin a obav v oblastech životního prostředí,
- J. vzhledem k tomu, že obavy ohledně souvislosti mezi bioenergií (především bioethanol a bionafta) a rostoucími cenami obilí a potravin na světovém trhu nejsou pro výrobu bioplynu z chlévské mrvy, kalu, organického odpadu a rostlinných vedlejších produktů nevhodných pro výrobu potravin a krmiv, tedy materiálů, jejichž bezpečné zpracování je navíc tak jako tak nezbytné, relevantní,
- K. vzhledem k tomu, že hnůj v nových členských státech má nejčastěji smíšené složení s 20% nebo větším podílem slámy a mezi jeho produkcí a odstraněním je velký časový odstup, což nevyhovuje žádné z forem fermentace,

Bioplyn jako životně důležitý zdroj

- 1. uznává, že bioplyn je životně důležitým zdrojem energie, jenž přispívá k udržitelnému hospodářskému a zemědělskému rozvoji i rozvoji venkova a k ochraně životního prostředí;
- 2. vybízí jak Evropskou unii, tak členské státy, aby obrovský potenciál bioplynu využívaly tím, že pro něj vytvoří příznivé prostředí a budou udržovat a rozvíjet podpůrné programy s cílem povzbudit investice do bioplynových stanic i jejich údržbu;

Životní prostředí, energetická účinnost, udržitelnost

- 3. zdůrazňuje, že výroba bioplynu z hnoje má četné výhody pro životní prostředí, jako je snížení emisí metanu a CO₂, snížení emisí pevných částic a oxidu dusného, mnohem méně nepříjemný zápach, hygienizace kejdy a větší hnojivý potenciál dusíku ve zpracovaném hnoji, což znamená, že je třeba méně dusíku k dosažení stejného hnojivého účinku;
- 4. zdůrazňuje, že chlévská mrva, komunální odpadní voda a odpad ze zemědělské produkce mohou obsahovat látky (bakterie, viry, parazity, těžké kovy či škodlivé organické sloučeniny), které představují potenciální nebezpečí pro veřejné zdraví a životní prostředí; důrazně žádá Komisi, aby zajistila, že budou přijata náležitá opatření proti znečištění těmito látkami, jejich šíření a nemocem, které způsobují;

5. konstatuje, že využívání kalu a živočišného nebo organického odpadu zlepší účinnost bioplynových stanic; dále konstatuje, že hygienické problémy spojené s používáním živočišného odpadu lze ve většině případů mít poměrně snadno pod kontrolou;
6. zdůrazňuje, že se v blízké budoucnosti očekává další vývoj v oblasti technologie a řízení, který dále zvýší environmentální a zdravotní přínos bioplynových stanic využívajících hnůj, kejdu a organický odpad;
7. domnívá se, že tento environmentální přínos může rovněž vést k větší toleranci hospodářství s chovem zvířat, jež se nyní potýkají s velkým množstvím problémů kvůli rostoucímu počtu stížností od sousedů a z řad veřejnosti;
8. upozorňuje, že bioplynové stanice vyrábějící bioplyn z hnoje, kalu nebo organického odpadu mohou být příčinou uvolňování většího množství amoniaku, ale je toho názoru, že tento vedlejší účinek je možné poměrně snadno omezit a že by do vnitrostátních právních předpisů i podpor v oblasti bioplynových stanic měla být začleněna příslušná preventivní opatření;

Hospodářská životaschopnost a režimy podpory

9. znovu opakuje, že veškerá finanční podpora bioplynových stanic by měla být založena na účinnosti, technickém vývoji a kladné bilanci skleníkových plynů, přínosu pro venkovské regiony a na dalších ekonomických a environmentálních výhodách daných stanic;
10. zdůrazňuje, že výroba bioplynu z chlévské mrvy, kalu a živočišného a organického odpadu by se měla stát prioritou, neboť udržitelnost těchto postupů i jejich přínos pro životní prostředí jsou nesporné;
11. konstatuje, že optimální velikost bioplynové stanice závisí na různých okolnostech určujících úspory z rozsahu, které je třeba pečlivě studovat;
12. zdůrazňuje, že předpokladem pro umožnění výroby bioplynu by mělo být poskytování podpory na nákladné renovace stájí za účelem zamezení výskytu slámy v hnoji a v nutných případech i na denní odstraňování hnoje;
13. zdůrazňuje, že pro provozovatele bioplynových stanic by jak z environmentálního, tak ekonomického hlediska bylo nejlepší, aby kombinovali a využívali všechny dostupné organické látky;
14. je toho názoru, že je třeba pokračovat ve financování bioplynových stanic zpracovávajících pouze rostliny, přičemž je nutné je pečlivě monitorovat a opětovně se zaměřit na ty nejvyspělejší a nejefektivnější stanice či systémy s cílem zajistit ekonomický a technický náskok Evropy v této oblasti a prozkoumat možnosti pro budoucnost;
15. žádá Komisi, aby předložila zprávu o tom, jakým způsobem mohou být zavedena kritéria pro ekonomickou a environmentální účinnost a udržitelnost energetických plodin, jež by

vedla k větší šetrnosti této relativně nové technologie vůči životnímu prostředí a k zajištění řádného zohlednění obav týkajících se produkce a dodávek potravin,

16. připomíná členským státům a Komisi, že další pokrok v oblasti bioplynu není možný, nebudou-li poskytnuty další finanční prostředky; připomíná, že finanční prostředky je třeba poskytnout na výzkum a vývoj, využití výsledků specifických projektů přímo ve stanicích a na větší podporu „zelené elektrické energie“ a „zeleného plynu“;
17. připomíná, že ty členské státy, které poskytují zvláštní pobídky v oblasti „zelené“ energie v podobě adekvátního dotování cen nebo jiných opatření, slaví rovněž největší úspěchy v oblasti propagace bioplynu;
18. domnívá se, že výroba „zeleného plynu“ by měla být dotována stejným způsobem jako výroba „zelené elektrické energie“;
19. požaduje, aby Komise a členské státy zajistily, že finanční prostředky z evropských a vnitrostátních programů budou směřovat do nejúčinnějších a nejudržitelnějších stanic, zejména stanic vyrábějících elektrickou energii a teplo, a na instalaci zařízení a rozvodných sítí pro úpravu a dodávky bioplynu do sítí se zemním plynem;
20. domnívá se, že zjednodušení postupů pro obchodování s emisemi CO₂ může významně přispět k hospodářské životaschopnosti a udržitelnosti bioplynových stanic;
21. zdůrazňuje, že bioplynové stanice mohou zemědělcům, kteří dosud nemají dostatečné kapacity na uskladnění hnoje, pomoci tento problém vyřešit ekonomicky udržitelným způsobem;
22. žádá Komisi a členské státy, aby zajistily, že zřizování bioplynových stanic i udělování povolení k využití organického odpadu a kalů nebude komplikováno zbytečně zdoluhavými byrokratickými postupy a předpisy;
23. vybízí zemědělce, aby spolupracovali na zřizování a provozu bioplynových stanic;

Potřeba přezkumu právních předpisů EU

24. požaduje, aby Komise a členské státy vytvořily soudržnou politiku v oblasti bioplynu; žádá Komisi, aby předložila zvláštní zprávu o bioplynu a jeho propagaci v Evropě, ve které nastíní změny v evropských a vnitrostátních právních předpisech nezbytné k usnadnění další expanze odvětví bioplynu, upozorní na nejefektivnější způsoby využití evropských fondů a programů a poskytne příklady osvědčených postupů;
25. podporuje přijetí směrnice EU o výrobě bioplynu, která by měla obsahovat tyto prvky:
  - a) specifické cíle pro podíl zemědělského bioplynu v rámci cíle vyrábět energii z obnovitelných zdrojů, například formou určitého podílu zpracovaných statkových hnojiv, a posouzení zemědělských podmínek a situace v členských státech,

- b) výroční statistické údaje a zprávy o výrobě bioplynu v zemědělství, aby bylo možno sledovat stanovené cíle,
  - c) opatření na výstavbu a podporu bioplynových stanic, která vycházejí z hodnocení dopadu na vnitrostátní a regionální úrovni a podporují ta zařízení, jež znamenají v daném státě a/nebo regionu největší přínos pro životní prostředí a jsou ekonomicky udržitelná; opatření na šíření a podporu výsledků získaných z předchozích zkušeností a do všech plánů musí být zahrnuty demonstrace projektů; pokud předpisy pro regionální rozvoj a rozvoj venkova neumožňují financování těchto opatření, je třeba je změnit,
  - d) členské státy EU by měly přijmout vnitrostátní a regionální plány, které omezí právní a správní překážky, např. zemní plyn nebo jiná fosilní paliva by neměla být upřednostňována v oblastech, kde lze pro dálkové topení prodávat teplo získané z bioplynu,
  - e) doporučení ohledně minimální výše a mechanismu každoroční úpravy plateb za „zelenou elektrickou energii“ a „zelený plyn“, které by měly být stanoveny dostatečně vysoké, aby se zajistily nezbytné pobídky k investování do bioplynových stanic; část plateb by mohla být zajištěna využitím zelených osvědčení;
26. důrazně žádá Komisi, aby co nejdříve předložila návrh směrnice o biologických odpadech, jež by zahrnovala jakostní normy; vyzývá Komisi, aby se zabývala možnostmi společné směrnice pro bioplyn a biologické odpady;
27. žádá Komisi, aby předložila návrhy právních předpisů pro využívání zbytků z bioplynových stanic; žádá Komisi, aby zajistila, že organický materiál využívaný v bioplynových stanicích nebude znemožňovat využívání zbytků; žádá Komisi, aby zvažila zákaz stimulatorů růstu obsahujících těžké kovy v krmivech, pokud by se ukázalo, že představují celoevropský problém pro pozdější využití zbytků bioplynu na polích;
28. žádá Komisi, aby zajistila účinné provádění směrnice IPPC, směrnice o dusičnanech, směrnice o kalech z čistíren odpadních vod, rámcové směrnice o vodě, směrnice o ptácích, směrnice o stanovištích a právních předpisů o těžkých kovech ve všech členských státech a regionech a tím zvýšila atraktivnost bioplynových stanic, které vyrábějí bioplyn z hnoje a kalů;
29. požaduje, aby Komise co nejdříve předložila strategii začlenění bioplynových stanic do Kjótského mechanismu, například s pomocí zelených osvědčení, zvláštních prémie nebo daňových úlev na elektrickou energii a teplo z bioplynových stanic nebo s pomocí jiných opatření; zdůrazňuje, že by se tak zvýšila rentabilita bioplynových stanic a současně by bylo úsilí zemědělství v oblasti změny klimatu transparentnější;
30. vyzývá Komisi, aby doporučením nebo směrnicí podpořila dodávání bioplynu do sítí se zemním plynem;
31. vyzývá Komisi, aby co nejdříve předložila návrhy na zlepšení využívání vedlejších produktů živočišného původu a ze zemědělských plodin na výrobu bioplynu, jako bylo oznámeno v „Akčním plánu pro biomasu“;

32. požaduje, aby členské státy, které v rámci svých stávajících rozvojových programů nemají v úmyslu přijmout žádná nebo jen nedostatečná opatření pro bioplyn, do svých hodnocení v polovině období týkajících se stávajících programů rozvoje venkova a regionálního rozvoje začlenily a navrhly opatření, která hodlají v budoucnu učinit;
33. žádá Komisi, aby nejpozději do 15. prosince 2008 předložila Evropskému parlamentu komplexní zprávu o výrobě bioplynu v Evropě, která bude zohledňovat výše uvedené návrhy a informace o dosaženém pokroku;
34. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a národním parlamentům a vládám členských států.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Environmentální a ekonomické výhody bioplynu

I. Obecná charakteristika výroby bioplynu v Evropské unii

V dnešní době, kdy rychle rostou ceny ropy, zvyšují se ceny zemního plynu a země jsou do značné míry závislé na dovozu energie, stále více zemí zavádí právní předpisy, jež mají podporovat zhodnocení energetického potenciálu bioplynu, který je podobný zemnímu plynu a může ho nahradit (bioplyn obsahuje 55 %–65 % metanu).

Bioplyn vyráběný v integrovaných zemědělských podnicích hraje významnou roli mezi zdroji biologické energie a může být využíván jako univerzální zdroj energie. Po zvýšení koncentrace metanu lze upravený bioplyn použít k získání mechanického pohonu k výrobě elektrické energie (osvětlení budov a zemědělských živočišných provozů); při spalování bioplynu vzniká teplo využitelné pro ohřev a sušení (fóliovníky, skleníky, sušení obilí, vytápění vepřinů, vytápění veřejných zařízení). Bioplyn je možno využít také na pohánění chladicích strojů (ledničky) nebo v palivových člancích. Upravený a stlačený bioplyn lze využít jako biopalivo pro silniční motorová vozidla. Bioplyn získaný z 1 hektaru biomasy je dvakrát účinnější než bionafta.

V současnosti existuje v EU 4 242 bioplynových stanic v zemědělských podnicích a asi 26 stanic centralizovaných, které se však v jednotlivých členských státech EU velmi liší. Výroba bioplynu je nejvíce rozvinutá v Německu, Belgii, Rakousku a Dánsku. Ve většině zemí převažují bioplynové stanice v zemědělských podnicích, avšak v Dánsku má největší podíl bioplyn vyrobený v centralizovaných bioplynových stanicích. Roční produkce bioplynu v zemědělských bioplynových stanicích v Evropě se v polovině roku 2007 odhadovala na $1,85 \times 10^9$ m³ bioplynu (s obsahem 65 % metanu). Teoreticky je možné v EU vyrábět z hnoje 827 PJ (Petajoule) bioplynu, avšak v současné době se z hnoje, energetických plodin a organického odpadu vyrábí kolem 50 PJ. To znamená, že pouze z hnoje lze výrobu čtrnáctinásobně zvýšit.

II. Environmentální aspekty

Bioplyn vyrobený z hnoje má četné výhody pro životní prostředí, např. snižování emisí metanu a CO₂, snižování emisí pevných částic a oxidu dusného, daleko menší nepříjemný zápach, hygienizace kejdy a mnohem lepší možnost získat hnojivo z dusíku obsaženého ve zpracovávaném hnoji.

Výroba bioplynu (a tím i metanu) v uzavřeném a kontrolovaném systému, jako je bioplynová stanice, a následné využití bioplynu jako obnovitelného zdroje energie při spalování má velmi příznivý vliv na „účet emisí skleníkových plynů“. V běžných podmínkách dochází při skladování a používání hnoje ke značnému unikání metanu; sběrem bioplynu prostřednictvím bioplynových stanic se celkový únik metanu ze zemědělství ve srovnání s variantou „bez bioplynových stanic“ sníží. Přeměnou metanu na energii a oxid uhličitý spalováním dochází k „opačnému“ vkladu na účet skleníkového efektu, protože CO₂ je mnohem méně škodlivý než metan a energie ze spalování bioplynu nahrazuje fosilní zdroje energie.

Emise CO₂ z obnovitelných zdrojů energie (jako spalování slámy, dřeva a bioplynu) jsou

považovány za neutrální, protože při spalování se vylučuje v zásadě stejné množství CO₂, jako nejdříve asimilovaly zelené rostliny k výrobě biomasy.

Když se mluví o možných nebezpečích bioplynu, je zřejmě sirovodík (H₂S) tou látkou, na kterou se soustředí největší pozornost. Ke snížení koncentrace H₂S v bioplynu lze použít různé metody; buď se čistí samotný bioplyn, např. v odsířovacím zařízení, nebo se přidává malé množství (zhruba 4 %) čistého vzduchu do bioplynu v nádrži – např. uzavřená neprodyšná nádrž na skladování kejdy – kde bakterie na povrchu kejdy H₂S absorbují. Další výhodou této metody je skutečnost, že síra zůstane v kejdě pro pozdější výživu rostlin.

V bioplynu může být přítomno malé množství jiných látek. Dusík (N₂) a kyslík (O₂) může být přítomen v koncentracích až několika procent (typické v případě přidávání čistého vzduchu do bioplynu na odsíření), ale tyto plyny samozřejmě nepředstavují nebezpečí pro životní prostředí. Může být přítomno také malé množství vodíku (H₂), ale to je odstraněno během spalování. Bioplyn může obsahovat stopové množství dvou potenciálně nebezpečných plynů, oxidu uhelnatého (CO) a amoniaku (NH₃), avšak je-li spalování bezpečné a pod kontrolou, CO je zcela odstraněn. Množství amoniaku je zanedbatelné ve srovnání s možnou redukcí dusíku unikajícího do životního prostředí, která je výsledkem lepšího využívání biologických hnojiv ve srovnání s nezpracovanou kejdou.

Obecně lze tedy říci, že pokud se účinně brání úniku bioplynu z bioplynových stanic a pokud spalování bioplynu probíhá za optimálních podmínek, je celkový výsledek, pokud jde o emise z přeměny organické biomasy anaerobní fermentací na bioplyn, naprosto příznivý, a to nejen proto, že dojde ke snížení emisí CO₂ vznikajících využíváním fosilních paliv, ale i čistým snížením jiných emisí (metanu atd.) z chlévské mrvy atd. ve srovnání se situací bez bioplynových stanic.

III. Energetické aspekty a potřeba podpory EU a jednotlivých států

Z živočišných hnojiv se získá poměrně málo bioplynu (40–90 m³/t), mnohem více se jej vyrobí z obilovin (170–220 m³/t) a ještě více z biologického materiálu z potravinářského průmyslu (především vedlejší produkty a odpady z jatek (250–480 m³/t). Smícháním různých surovin by se mělo vyrobit alespoň 120 m³/t bioplynu. Zpracování chlévské mrvy a technologie výroby bioplynu mají společné prvky, proto lze doporučit, aby byla podpora zakládání bioplynových stanic spojena společně se zpracováním chlévské mrvy, ale také aby se využívaly jiné suroviny, jako organický odpad nebo energetické plodiny, které není možné použít na výrobu potravin. Ve fermentačních zařízeních je možné zpracovávat různé typy odpadů současně, zejména tekutá a pevná hnojiva smíchaná s jiným organickým odpadem.

Výroba bioplynu je nerentabilní jak v případě bioplynových stanic v zemědělských podnicích, tak i v případě centralizovaných bioplynových stanic. Přínosem je samotný bioplyn ve formě tepla a elektrické energie a hodnota spočívající ve větší úrodnosti způsobené obsahem dusíku ve statkových hnojivech. Větší bioplynové stanice, kterým je dodávána biomasa zvenčí, mohou získávat dodatečné příjmy z umělých hnojiv z dusíku, fosforu a draslíku, z poplatků za převzetí odpadu a z hodnoty, kterou představuje snížení emisí CO₂. V některých členských státech EU mají bioplynové stanice možnost vytvářet zisky z prodeje zelených osvědčení. Pokud jde o náklady, jsou investice i provozní náklady značné.

Ziskovost a konkurenceschopnost bioplynových stanic je určována především prodejní cenou vyrobené elektrické energie (obvykle stanovenou státem). V Maďarsku je například cena za

kWh u všech obnovitelných zdrojů energie stanovena na 0,09 EUR, zatímco v Německu – s možnými bonusy – dosahuje 0,2 EUR za kWh, tedy dvakrát více než v Maďarsku, přičemž velkoobchodní ceny elektrické energie jsou téměř totožné. V mnoha případech tedy není prodejní cena stanovená státem postačující pro udržitelnost výroby bioplynu.

Rozbory ukazují, že cena emisí CO₂ by mohla téměř uvést hospodářství bioplynových stanic v zemědělských podnicích do rovnováhy a pokrýt asi polovinu hospodářských ztrát centralizovaných stanic. Odstranění nákladů spojených s přechodem na obchodování s emisemi CO₂ by nejen přispělo k rentabilitě výroby bioplynu, ale bylo by výhodné i pro účty jednotlivých států, pokud jde o produkci emisí CO₂.

Nerentabilita však jasně ukazuje, že výrobu bioplynu nelze realizovat bez značné podpory z evropských i vnitrostátních finančních zdrojů. Investování by se mělo podporovat různými opatřeními, včetně fondů EU určených na regionální rozvoj a rozvoj venkova. Klíčovým faktorem však je cena za „zelenou elektrickou energii“, kterou stanovuje stát a která by měla být postačující k zajištění udržitelnosti a měla by působit jako skutečná motivace. Evropské i vnitrostátní prostředky by se však měly čerpat rozumně. Veškerá finanční podpora bioplynových stanic by měla být založena na účinnosti, technickém vývoji a kladné bilanci skleníkových plynů i na dalších výhodách, které tyto stanice znamenají pro životní prostředí.

IV. Potřeba nové směrnice o bioplynu a nutnost přezkumu právních předpisů

K usnadnění zakládání a fungování bioplynových stanic v celé EU je třeba podrobit právní předpisy EU i vnitrostátní právní předpisy přezkumu:

- V prvé řadě je zapotřebí směrnice EU o výrobě bioplynu, v níž budou stanoveny zvláštní cíle pro podíl zemědělského bioplynu v rámci cílů pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů, dále zde budou uvedeny statistické prvky, opatření na výstavbu a podporu bioplynových stanic, která vycházejí z hodnocení dopadu na vnitrostátní a regionální úrovni, opatření na šíření a podporu výsledků získaných z předchozích zkušeností, výzva k přijetí vnitrostátních a regionálních plánů, které omezí právní a správní překážky, a doporučení ohledně minimální výše a mechanismu každoroční úpravy plateb za „zelenou elektrickou energii“ a „zelený plyn“.
- Právní předpisy pro využívání zbytků z bioplynových stanic by měly být přezkoumány.
- Měl by být zvážena zákaz stimulantů růstu obsahujících těžké kovy v krmivech, pokud by představovaly celoevropský problém pro pozdější využití zbytků bioplynu na polích.
- Zásadní význam má účinné provádění směrnice IPPC a směrnice o dusičnanech společně se směrnicí o katech z čistíren odpadních vod, rámcovou směrnicí o vodě, směrnicí o ptácích, směrnicí o stanovištích a právními předpisy o těžkých kovech.
- Je třeba vypracovat strategii pro začlenění bioplynových stanic do Kjótského mechanismu.
- Je zapotřebí právních předpisů na úrovni EU, aby se zajistilo, že bioplyn – upravený na kvalitu zemního plynu – může být dodáván do sítí se zemním plynem
- Je zapotřebí návrhů na zlepšení využívání vedlejších produktů živočišného původu na výrobu bioplynu, jako bylo oznámeno v „Akčním plánu pro biomasu“.
- Členské státy by měly bioplyn začlenit do svých hodnocení v polovině období ohledně stávajících programů rozvoje venkova a regionálního rozvoje a navrhnout opatření, která

hodlají v budoucnu učinit. Strategie rozvoje venkova, včetně projektů v rámci programu LEADER, by měly obsahovat možnosti rozvoje využití biomasy a bioplynu.

- Komise by měla do 15. prosince 2008 předložit Evropskému parlamentu komplexní zprávu o výrobě bioplynu v Evropě, která bude zohledňovat výše uvedené návrhy a informace o dosaženém pokroku.
- Mělo by být vynaloženo úsilí na financování výzkumu, vývoje a demonstrací.

Návrh byl projednáván také s nezávislými odborníky a zaměstnanci státní správy členských států, kteří velmi pomohly objasnit určitá hlediska budoucí politiky v oblasti bioplynu.